ŽENSKI TRAGOVI U KNJIŽEVNOSTI I KNJIŽNIČARSTVU: VIJEST O 15. SAMOSTALNOM STRUČNOM SKUPU HRVATSKE UDRUGE ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA

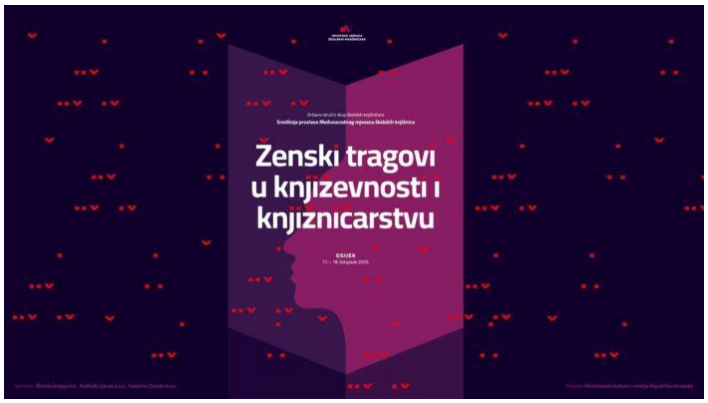
Marija Purgar
Osnovna škola „Grigor Vitez“ Osijek
marija.purgar5@gmail.com

BROJ BIBLIOGRAFSKE JEDINICE

575

Školsko knjižničarstvo u Hrvatskoj ima dugogodišnju tradiciju strukovnog okupljanja i zajedničkog promišljanja vlastite profesionalne uloge. Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK), od svojih početaka svakog listopada u Međunarodnom mjesecu školskih knjižnica organizira samostalni stručni skup koji sudionicima pruža prostor za susret, stjecanje novih znanja i razmjenu iskustava. Ti skupovi nisu tek ritual godišnjeg druženja, već odraz suvremenih društvenih, kulturnih i obrazovnih kretanja pretočenih u konkretan program stručnog skupa.

U nastavku se donosi pregled najvažnijih sadržaja i aktivnosti održanih tijekom Skupa.

Slika 1. Plakat stručnog Skupa

Skup su organizirale Hrvatska udruga školskih knjižničara i njezina Podružnica Osječko-baranjske županije, a organizacijski odbor činili su: Nataša Mesić Muharemi, Ksenija Kesegi-Krstin, Irena Bando, Marija Purgar, Goranka Braim Vlahović i Vanja Jurilj. Skup je imao razinu državnog stručnog skupa. U dvama danima programa sudjelovalo je 47 sudionika, pretežito školskih knjižničara (43), uz veći udio onih iz osnovnih škola. Uz stručni dio, u poslijepodnevnim satima, prvog dana održana je 23. redovita skupština HUŠK-a te vođeni obilazak Osijeka i posjet knjižnici Strojarske tehničke škole Osijek.

Navečer je organizirana svečana dodjela Nagrade Višnja Šeta zaslužnim školskim knjižničarkama, dok je drugi dan bio posvećen stručnom izletu u Baranju.

Otvorenje Skupa u petak, 17. listopada u 10.30 sati, u dvorani Hotela Osijek, započelo je glazbenim programom. Zbor Isusovačke klasične gimnazije iz Osijeka pod ravnanjem profesorice Zrinke Andrić otpjevao je hrvatsku himnu, a potom i skladbe Dore Pejačević i djelo u aranžmanu Emila Cossetta. Time je simbolički naglašen lokalni kulturni identitet i ženski trag u glazbenoj baštini.

Slika 2. Svečano otvorenje Skupa izvedbom hrvatske himne

Posebnu dimenziju otvorenju dala je izvedba igrokaza Pedagoški prijestup dramske skupine Osnovne škole Dalj (Katarina Čurčić, Adam Stanić, Andrija Stanić i Petar Klasiček pod mentorstvom Danijele Radonjić) koji je sudionicima najavio temu skupa na kreativan način. Pozdravnim su se govorima potom obratili predsjednica Podružnice Nataša Mesić Muharemi, Miranda Glavaš Kul ispred Osječko-baranjske županije te predsjednica Hrvatske udruge školskih knjižničara Vanja Jurilj, naglasivši značenje ovoga jubileja i profesionalnu vrijednost Skupa.

1. Pregled izlaganja i primjera dobre prakse

1.1 Žensko autorstvo u novijoj hrvatskoj književnosti

Prvo opsežno plenarno izlaganje održala je prof. dr. sc. Dubravka Zima s Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, stručnjakinja za dječju književnost i kulturnu povijest. Njezino predavanje ponudilo je teorijski i književnopovijesni pregled položaja žena u hrvatskoj književnosti od renesansnih poetesa do suvremenica uz naglasak na

sustavnom isključivanju ženskih glasova iz književnog kanona i mehanizmima koji su to isključivanje p(o)državali.

Oslanjajući se na teorijsku misao Elaine Showalter, predavačica je pokazala kako svaka generacija spisateljica iznova prolazi slične faze; od prilagodbe dominantnim književnim normama, do otpora i samootkrivanja što ukazuje na strukturni, a ne slučajni karakter zanemarivanja ženskog doprinosa. Na konkretnim primjerima uglednih hrvatskih književnica poput Cvijete Zuzorić, Dragojle Jarnević, Ivane Brlić-Mažuranić, Vilme Vukelić, Vesne Parun, Dubravke Ugrešić i Slavenke Drakulić demonstrirala je kako svaki od tih glasova nosi u sebi subverzivni potencijal koji proširuje mogućnosti književnog izraza i preispituje ustaljene kulturne obrasce.

Kao upečatljiv završetak svojeg izganja, prof. Zima poslužila se poezijom Olje Savičević Ivančević. Interpretacijom pjesme *Ne čitaš žene* naglasila je neophodnost prepoznavanja i uvažavanja ženskog glasa u književnom stvaralaštvu. Nadalje, kao osobitu profesionalnu obvezu prof. Zima navela je utemeljenje kolegija *Žensko autorstvo u hrvatskoj književnosti* kojim nastoji institucijski ispraviti praznine u književno-obrazovnom sustavu.

1.2. Zaslužne knjižničarke Osječko-baranjske županije

Marijana Špoljarić Kazivat, viša knjižničarka i voditeljica Županijske matične razvojne službe za školske knjižnice u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek usmjerila je izlaganje prema regionalnom knjižničarskom nasljeđu. Sudionicima je predstavila nekoliko uglednih knjižničarki čiji je rad oblikovao mrežu školskog i narodnog knjižničarstva u Slavoniji i Baranji.

Povijest i razvoj knjižničarstva u Slavoniji neraskidivo su povezani s djelovanjem pet istaknutih stručnjakinja čiji rad obuhvaća širok spektar, od praktičnog vodstva do znanstvenog doprinosa. Knjižničarke Ljubica Radman, Vera Erl, Silva Pavlinić, Jasmina Lovrinčević i Dinka Kovačević svaka je od njih na sebi svojstven način unijela trajan trag u razvoj knjižničarske profesije.

Ljuba Radman ostavila je neizbrisiv trag kao voditeljica knjižnice osječke II. gimnazije i predsjednica Društva knjižničara Slavonije i Baranje tijekom čijeg je mandata 1997. pokrenut stručni časopis *Knjižničarstvo*. Autorica je opsežne monografije o povijesti osječkog školstva II. gimnazija Osijek : (1917.-1992.) te je priredila spomenicu i

bibliografiju stručnih radova članova Društva. Njezin znanstveni doprinos vidljiv je u magistarskom radu o ulozi školske knjižnične građe u odgojno-obrazovnom procesu.

Vera Erl bila je ključna osoba za utemeljenje Studija knjižničarstva na Pedagoškom fakultetu u Osijeku (1998.), a kao prva predsjednica Katedre za knjižničarstvo u Osijeku radila je na akademskom utemeljenju struke. Obnašala je dužnost direktorice Narodne knjižnice i čitaonice u Vinkovcima te kasnije voditeljice knjižnice Pedagoškog fakulteta u Osijeku. Njezin doprinos uključuje pokretanje stručnog lista *Informacije* Društva bibliotekara Slavonije i Baranje te sudjelovanje u izradi Zakona o knjižnicama. Objavljivala je stručne i znanstvene radove, održala brojna izlaganja na stručnim skupovima te za svoj trud i predanost dobila brojne nagrade.

Kao dugogodišnja voditeljica Odjela za rad s djecom i mladima GISKO-a, Silva Pavlinić svoj je rad usmjerila na modernizaciju dječjih odjela i uvela suvremene pedagoško-animatorske aktivnosti poput susreta s piscima i tematskih radionica. Pokrenula je Informativni utorak i Informativnu srijedu, redovite stručne sastanke za školske knjižničare koji se održavaju i danas. Kao glavna urednica časopisa Knjižničarstvo, ravnateljica GISKO-a te predsjednica tadašnjeg Društva knjižničara Slavonije i Baranje promovirala važnost bibliografskog rada i suradnje.

Znanstveni doprinos struci dala je dr. sc. Jasmina Lovrinčević doktoratom na temu uloge školske knjižnice u informacijskom obrazovanju, što je značajno pridonijelo teoriji školskog knjižničarstva. Bila je predsjednica Hrvatske udruge školskih knjižničara (HUŠK) i pročelnica Odjela za kulturologiju Sveučilišta u Osijeku. Njezini stručni članci, angažman u izradi Standarda za školske knjižnice i suautorstvo priručnika *Školska knjižnica – korak dalje* (2004.) i *Školski knjižničar* (2012.) postali su temelj za rad školskih knjižničara diljem Hrvatske.

Dr. sc. Dinka Kovačević svoj je znanstveni rad usmjerila na metodologiju i vrednovanje rezultata poučavanja korisnikâ u školskim knjižnicama. Suautorica je nekoliko ključnih knjiga/udžbenika za školsko knjižničarstvo (osim gore navedenih i *Znanjem do znanja* (2005.) koji povezuju teoriju i praksu struke. Sudjelovala je u pripremi romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* (2013.) kao građe lagane za čitanje prilagođene djeci s teškoćama u razvoju. Njezin rad usmjeren je na praktične modele rada u školskim knjižnicama, edukaciju knjižničara i povezivanje knjižničarstva s nastavom te utemeljenja školske knjižnice kao informacijskog i odgojnog središta škole.

Na kraju, izlaganje je pokazalo i važan širi kontekst kao što je projekt *Zaslužne osobe u hrvatskom knjižničarstvu kroz povijest* te nastanak mrežnog *Biografskog leksikona zaslužnih žena* koji potvrđuju da je sustavno dokumentiranje toga nasljeđa nužno jer pamćenje struke kreira njezinu budućnost, čime je zaokružen ovaj snažan krug doprinosa slavonskoj i hrvatskoj kulturi.

1.3 Primjeri dobre prakse

Školske knjižničarke iz osječkih škola podijelile su konkretne projekte kojima su temu ženskog stvaralaštva pretočile u živahan i poticajan dio programa.

Alta Pavin Banović (Medicinska škola Osijek) u izlaganju *Čitateljska putovanja riječima – projekti školske knjižnice u praksi* opisala je aktivnosti kojima učenicima približava književne tekstove kao prostor za prepoznavanje vlastita iskustva razvijajući čitateljsku kulturu kroz doživljajni, a ne samo informativni pristup tekstu.

Daliborka Pavošević (Elektrotehnička i prometna škola Osijek) u radu *Kad trag prošlosti postane put budućnosti: Vilma Vukelić kao inspiracija* predstavila je lik i djelo ove osječke knjižničarke i kulturne djelatnice. Izlaganje je poslužilo kao polazište za razgovor o tome kako se prošlost struke može učiniti živim poticajem za suvremenu knjižničarsku praksu i za učenički istraživački rad.

Ksenija Kesegi-Krstin (Ugostiteljsko-turistička škola Osijek) u *predavanju Tihe, buntovne i svoje: žene koje su mijenjale pravila* oslonila se na teorijske uvide Hélène Cixous, Luce Irigaray i Julije Kristeve kako bi pokazala da žensko pismo nije samo tematski, već i strukturno različita književna praksa koja jeziku vraća dimenzije koje su mu bili oduzete. Time je žensko pisanje smješteno u širi okvir kulturne emancipacije, dajući nastavnicima i knjižničarima alate za dublje razumijevanje autoričina teksta.

2. Pozvana predavanja

2.1. Ženskim glasom o muškim junacima

Prof. dr. sc. Jasna Horvat s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dobitnica Nagrade HAZU, Državne nagrade za znanost i Državne nagrade Ivan Filipović, u predavanju Ženskim glasom o muškim junacima iznijela je originalan autorski pristup koji proistječe iz njezina opusa tzv. aksiomatske književnosti.

Romane Az, Bizarij, Vilikon i druge čitala je kao prostor u kojemu muški junaci služe kao posrednici ženskog glasa i imaginacije.

Takav pristup ima širu teorijsku implikaciju. Ako se ženski princip (anima) u muški strukturiranoj kulturi očituje upravo kroz likove koji naoko izgledaju muški, tada književnost postaje poprište nevidljive, ali operativne prisutnosti ženskog načela. Osijek je u tome, kao grad koji u romanu *Bizarij* preuzima ulogu muškog junaka, dobio zanimljivo metaforičko čitanje kao prostor ravnoteže racionalnog i emotivnog, materijalnog i simboličnog.

2.2 Neposlušne junakinje

Prof. dr. sc. Kristina Peternai Andrić s Filozofskog fakulteta u Osijeku, autorica monografija *Učinci književnosti*, *Ime i identitet u književnoj teoriji*, *Pripovijedanje – identitet – invaliditet* te knjige *Neposlušne* (2023., u suautorstvu s Ivanom Žužul), posvetila je izlaganje književnim junakinjama koje se opiru zadanim rodnim i društvenim okvirima.

U knjizi *Neposlušne* prikazan je rod u hrvatskoj književnosti od 19. stoljeća do suvremenosti. U središtu analize nalaze se „neposlušne“ junakinje koje različitim oblicima otpora (subverzija, pregovaranje ili otvorena pobuna) dovode u pitanje društveno zadane rodne norme. Autorica pristup temelji na suvremenim teorijskim okvirima poput feminističke teorije, rodnih studija, postklasične naratologije i studija invaliditeta naglašavajući kako su identitet i reprezentacija nestabilne, višeznačne i često proturječne kategorije. *Neposlušne* ističe i aktivnu ulogu književnosti u oblikovanju društvenih predodžbi o rodu, pokazujući da književni tekstovi ne samo da odražavaju stvarnost, nego i sudjeluju u njezinu stvaranju. Naime, oslanjajući se na teoretičare Paula Ricoeura, Judith Butler i Simone de Beauvoir predavačica je argumentirala da književnost nije zrcalo već prostor aktivnog stvaranja identiteta, što vrijedi i za junakinje i za čitatelje koji kroz njihovu neposlušnost mogu propitivati vlastite pozicije. Paradigmatski primjer bio je *Dnevnik* Dragojle Jarnević: dokumentarno-književni tekst u kojemu je pisanje sámo po sebi postalo čin otpora, slobode i samoostvarivanja. Ovaj okvir može biti izuzetno plodan za školske knjižničare koji rade na poticanju kritičkog čitanja i razvoju književnog ukusa učenika.

Slika 3. Predavanje Jasne Horvat

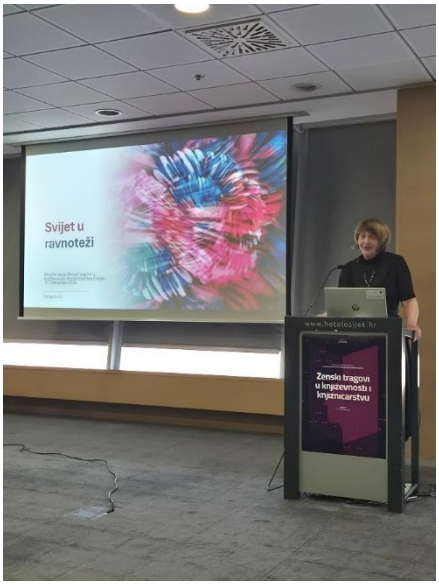

Slika 4. Predavanje Kristine Peternai Andrić

2.3. Svijet u ravnoteži – nježnost i snaga, tišina i glas

Završno izlaganje prvog dana pripalo je predsjednici HUŠK-a Vanji Jurilj, stručnoj suradnici knjižničarki izvrsnoj savjetnici iz Osnovne škole Antuna Mihanovića u Zagrebu. Poznata kao pokretačica manifestacije Knjižna booka i niza programa koji su promijenili percepciju školskog knjižničarstva, Jurilj je u predavanju *Svijet u ravnoteži – nježnost i snaga, tišina i glas* promišljala o temi Skupa na dubljoj, filozofskoj i psihologijskoj razini.

Polazeći od jungovske psihologije i pojmova anime i animusa ustvrdila je da prava ravnoteža nije rezultat nadmetanja suprotnosti, nego njihovo svjesno prepoznavanje i usklađivanje. U tome je vidjela i poziciju knjižničara kao osobe koja u sebi integrira racionalno i intuitivno, koja zna biti tiha i glasna, koja čuva znanje i pokreće promjene. Knjižnica je u toj slici postala metafora unutarnjeg i vanjskog reda, prostor koji ne pripada instituciji nego čovjeku koji u njoj traži smisao.

Slika 5. Predavanje Vanje Jurilj

2. Digitalna slikovnica *Knjižničari bez granica*

Medu aktivnostima koje su pratile stručni program posebno mjesto zauzima prezentacija digitalne slikovnice *Knjižničari bez granica*. Autorice su dr. sc. Irena Bando, stručna suradnica knjižničarka izvrsna savjetnica u Osnovnoj školi Jagode Truhelke u Osijeku te dr. sc. Marija Purgar, stručna suradnica knjižničarka savjetnica u Osnovnoj školi „Grigor Vitez“ u Osijeku. Obje su ujedno bile članice Organizacijskog odbora skupa, što ilustrira činjenicu da često oni koji organiziraju, ujedno i stvaraju.

Slikovnica je zamišljena i ostvarena kao vizualni i narativni dokument rada školskih knjižničara Osječko-baranjske županije. Kroz njezine stranice čitatelji mogu pratiti mozaik aktivnosti, projekte, radionice, izvannastavne programe, partnerstva s nastavnicima i širom zajednicom, inicijative za poticanje čitanja i digitalnu pismenost. Sve to sabrano je pod naslovom koji nije slučajan jer knjižničar bez granica jest knjižničar koji uči, istražuje, osmišljava, surađuje i zastupa te premješta granice očekivanja.

Digitalni format publikacije svjesno je odabran. On nije samo nosilac sadržaja, nego i porukâ da je knjižničarska struka kompetentna, fleksibilna i suvremeni izričaj u digitalnom dobu. U trenutku kada vidljivost knjižničara prema roditeljima, ravnateljima i obrazovnim vlastima ostaje nedovoljnom, ovakva publikacija funkcionira i kao stručni dokument i kao zagovarački alat. Upravo je to njezina posebna vrijednost i poticaj drugim podružnicama HUŠK-a da razmisle o vlastitim načinima dokumentiranja i prezentiranja svog rada.

Slika 6. Osječko-baranjski knjižničari na Skupu

3. Skupštinski dio i profesionalna priznanja

U poslijepodnevnim satima prvoga dana održana je 23. redovna skupština HUŠK-a na kojoj su članovi razmotrili i usvojili izvješća o radu za tekuću i prethodnu godinu, financijska izvješća te strateške planove za nadolazeće razdoblje.

U svečanom dijelu skupštine dodijeljena je strukovna Nagrada Višnja Šeta kojom Hrvatska udruga školskih knjižničara prepoznaje knjižničare čiji rad nadilazi očekivanja i trajno obogaćuje struku. Ime koje nagrada nosi, Nagrada Višnja Šeta, nije puka počast, već obveza pamćenja. Naime, Višnja Šeta (1948.-2002.), knjižničarka Prve sušačke hrvatske gimnazije u Rijeci, bila je idejna začetnica Proljetne škole školskih knjižničara, jedna od osnivačica HUŠK-a i osoba koja je generacijama kolega predavala praktičnu metodiku knjižničarskog rada i okupljala ih na stručnim skupovima. Stoga Udruga svake godine u njezino ime dodjeljuje nagradu školskim knjižničarima koji se ističu svojim predanim, inovativnim radom uz zapažene rezultate. Nagradom za životno djelo Višnja Šeta za dugogodišnji rad u školskom knjižničarstvu i doprinos školskoj knjižničarskoj profesiji nagrađena je Sanja Galic, III. gimnazija Osijek. U knjižničarskoj zajednici poznata je kao dugogodišnja članica HUŠK-a, predavačica i voditeljica radionica na stručnim skupovima i Proljetnim školama školskih knjižničara. Objavila je niz stručnih radova, surađivala na projektima koji su napredak školskog knjižničarstva pretočili u konkretnu praksu te je aktivna članica raznih strukovnih tijela. Pokrenula je Književni klub III. gimnazije Osijek, a poseban doprinos dala je kroz međunarodne projekte prekogranične suradnje sa školama u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Mađarskoj i Austriji. Njezin rad očituje se u sustavnom promišljanju korelacije nastave i knjižničarskog obrazovanja, što je prikazala nizom objavljenih radova i radionica.

Godišnju nagradu Višnja Šeta primila je Mirjana Čubaković, knjižničarka Osnovne škole Budaševo-Topolovac-Gušće. Njezina karijera svjedoči o predanu radu u manjoj, ruralnoj sredini, upravo onoj vrsti nevidljivog, strpljivog i sustavnog knjižničarskog rada koje čini temelj profesije. Organizira i vodi brojne programe i projekte, književne susrete, izložbe i radionice. Izdvojit ćemo međunarodne inicijative: Bookmark Exchange Project i Čitanje ne poznaje granice, čijim provođenjem sustavno promiče čitanje, medijsku i informacijsku pismenost te suradnju među učenicima, učiteljima, roditeljima i širom zajednicom. Suautorica je i nacionalna voditeljica međunarodnog projekta Čitanje ne poznaje granice u kojem od 2013. godine povezuje škole i učenike iz Hrvatske i Slovenije.

Dugogodišnjim mentorskim radom s učenicima, suradnjom s lokalnom zajednicom i kulturnim ustanovama (među njezinim projektima ističe se primjerice Fragmenta historiae Sisciensis kojim je zajedno s partnerskim školama i Udrugom Radost Budaševo učenike uvela u istraživanje lokalne povijesti) pokazala je da zemljopisna periferija ne mora biti i strukovna periferija. Njezino prepoznavanje nagradom za životno djelo poruka je svim knjižničarima u manjim sredinama da se vrijednost rada mjeri se dubinom traga i kvalitetom rada, a ne veličinom pozornice.

Oba priznanja dobila su svoju težinu u kontekstu skupa posvećenog ženskim tragovima. Gledati dvije knjižničarke kojima se iskazuje javno profesionalno priznanje, u godini kada je tema bila upravo vidljivost ženskog doprinosa kulturi i obrazovanju, koherentna je i snažna poruka.

Slika 7. Dodjela Nagrade Višnja Šeta

4. Stručni izlet u Baranju

Drugi dan Skupa, u skladu s ustaljenom praksom HUŠK-a, bio je posvećen upoznavanju kraja domaćina. Ovoga su puta sudionici posjetili Prezentacijsko-edukacijski centar Tikveš i Park prirode Kopački rit – dva prostora koja sažimaju dušu Baranje te njezinu kulturnu i prirodnu dimenziju.

Slika 8. Vožnja brodom u Kopačkom ritu

Obilazak obnovljenog dvorca u Tikvešu s multimedijskim edukacijskim sadržajima ponudio je uvid u lokalni biljni i životinjski svijet, dok je šetnja i vožnja brodom po Kopačkom ritu, kao jednom od rijetkih očuvanih močvarnih ekosustava u Europi, pružilo rijetku prigodu za neformalno druženje i razmjenu iskustava.

Slika 9. Prezentacijsko-edukacijski centar Tikveš

Takvi stručni izleti neizostavni su i integralni dio Skupa. Kada knjižničari iz različitih krajeva Hrvatske zajedno primijete veličanstven let orla štekavca u ritu ili slušaju predavanje o duhovnom i kulturnom ženskom nasljeđu jednog kraja, zajedno kušaju baranjske rezance s makom ili taške s pekmezom, gradi se ona razina profesionalnog identiteta koji ne nastaje u dvorani za predavanja jer zajedništvo iskustva, smijeh i razgovor traju dulje od programa.

5. Evaluacija i odjek Skupa

Evaluacija Skupa provedena je anketnim upitnikom kojim su provjereni organizacijski i sadržajni aspekti ovog stručnog usavršavanja. Rezultati su bili jednoznačni jer su sudionici dodijelili Skupu najvišu ocjenu za obje kategorije. Medu komentarima sudionika izdvajamo nekoliko koji ilustriraju intelektualni i emocionalni doživljaj Skupa. Jedni su istaknuli zanimljive spoznaje o ženama iz prošlosti, čiji je doprinos ostao nevidljiv, drugi su cijenili dosljedno bavljenje suvremenim temama na višoj razini apstrakcije, a ne tek operativnim školskim pitanjima. Više sudionika naglasilo je toplu atmosferu i radost profesionalnog susreta kao vrijednost po sebi.

Skup je ujedno bio prilika za susret s lokalnim vlastima, što je praksa koju je Hrvatska udruga školskih knjižničara ustalila kao sastavni dio svakog stručnog skupa. Kada Udruga dolazi u novi grad i županiju, ona donosi jasnu poruku da školske knjižnice imaju osnivače koji su zakonski obvezni brinuti se o njihovu financiranju, a ta se obveza u praksi ne izvršava dosljedno ni sustavno. U Osijeku su tako održani susreti s predstavnicima Grada Osijeka o financiranju nabave knjižnične građe za osnovnoškolske knjižnice te s predstavnicima Osječko-baranjske županije o financiranju knjižnične građe u srednjoškolskim knjižnicama. Ovakav oblik zagovaranja osnažuje lokalnu knjižničarsku zajednicu jer profesionalni dijalog, koji HUŠK potiče, premješta iz okvira stručnih skupova u prostore odlučivanja, gdje se izravno oblikuju uvjeti i budućnost knjižničarske djelatnosti.

6. Zaključak

Skup *Ženski tragovi u književnosti i knjižničarstvu* potvrdio je da stručni susreti koje organizira HUŠK nadilaze okvire profesionalnog okupljanja i razmjene iskustava. Oni funkcioniraju kao relevantni prostori u kojima se reflektiraju i interpretiraju suvremeni kulturni i društveni izazovi, promatrani kroz specifičnu perspektivu školskog knjižničarstva. Ovogodišnja tema bila je istodobno hrabra i nužna. Usmjeravanje pozornosti na žensko književno autorstvo i pojedinačne doprinose u knjižničarstvu ne predstavlja samo stručni interes, već i promišljeni kulturni i društveni čin, čin osvješćivanja i vrednovanja onoga što je dugo ostajalo na rubu vidljivosti. Interdisciplinarni karakter programa koji je obuhvatio raspon od književnoteorijskih promišljanja do primjera dobre prakse, od pitanja rodne ravnoteže do prikaza digitalne

slikovnice, omogućio je da svaki sudionik pronađe vlastiti profesionalni interes, bilo u teorijskoj podlozi, konkretnim projektima ili poticaju za daljnji rad. Taj se isti impuls očituje i u poruci skupa da ženski tragovi u književnosti i knjižničarstvu nisu zatvoreno poglavlje prošlosti, nego aktivno i odgovorno područje našega djelovanja danas i obveza koju prenosimo u budućnost.